

Göteborgs kommun
goteborg@goteborg.se

2018-12-19
1 (20)
Dnr-2018:6789

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Lerlyckeskolan i Göteborgs kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Lerlyckeskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Utbildningen i förskoleklass ingår inte i granskningen. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter detta ska göras. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs i så fall också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framtäyttande kommentarer då det bedöms motiverat.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Lerlyckeskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver se till att samverkan mellan lärarna utvecklas så att ett kollegialt lärande kan ske mellan arbetslagen inom skolenheten.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver se till att undervisningen i högre grad anpassas utifrån elevernas individuella behov och förutsättningar. I detta ingår att säkerställa att det i alla grupper finns förutsättningar att ge utmaningar också till de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver se till att lärarna i högre grad samverkar i bedömning och betygssättning, för att säkerställa att denna sker på ett likvärdigt sätt.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 30 augusti 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas till Skolinspektionen via e-post, dokument.goteborg@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:6789) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.8 Rektorns ansvar

Skälen till bedömningen är att det i skolenheten, trots en i övrigt tydlig och effektiv ledningsorganisation, saknas tillräckliga möjligheter för vissa lärare att samverka i frågor som kan vara betydelsefulla för elevernas utveckling mot målen. Granskningen visar att rektorn har format en organisation med tydliga roller och mandat, samt att det finns vissa forum för samarbete inom arbetslagen och för det övergripande utvecklingsarbetet på skolan. Däremot förekommer endast begränsad samverkan mellan lärare i olika arbetslag, vilket innebär en begränsning i kollegialt lärande och därmed utveckling av lärarnas undervisning. Beträffande jämställdhet konstaterar Skolinspektionen att det bedrivs ett aktivt arbete på skolan då jämställdhetsfrågor är levande i personalgruppen och även i elevhälsoarbetet. Genom exempelvis HBTQ-dagar aktualiseras också jämställdhet mellan könen direkt med eleverna. Arbetet skulle emellertid kunna bli ännu mer strategiskt och utvecklas från enskilda insatser till ett synsätt som genomsyrar hela verksamheten. Skolinspektionen konstaterar vidare att rektorn har ett system för uppföljning av kunskapsresultat och resultatet av värdegrundsarbetet. Uppföljningen används till viss del för att utveckla utbildningen, men kopplingen mellan vad som framkommit i uppföljningen och vad som behöver utvecklas i själva undervisningen är inte alltid tydlig. I uppföljningen finns ett jämställdhetsperspektiv, men även i detta avseende skulle analyserna kunna utvecklas ytterligare.

Granskningen visar att rektorn har format en organisation med tydliga roller och strukturer som underlättar skolenhetens arbete. Enheten är organiserad i årskursvisa arbetslag, utan arbetslagsledare. Eftersom arbetslagen består av endast två, tre lärare behövs inga arbetslagsledare, uttrycker rektorn. Såväl elevhälsan som lärare uttrycker i intervju att det finns en tydlighet i de mandat som de olika funktionerna har

på skolan. Arbetsåret beskrivs i ett kalendarium och det finns en mötesstruktur för de möten som hålls, berättar lärarna.

Trots möten saknas tillräcklig möjlighet för lärarna att på ett organiserat sätt samverka i undervisningsfrågor mellan arbetslagen inom skolenheten. Lärarna har två mötestider per vecka, den ena förfogar arbetslagen över och den andra planeras antingen av förstelärare eller ägnas åt möten i olika arbetsgrupper. Lärarna berättar att det, trots dessa möten, inte finns tillräcklig möjlighet till kollegialt lärande eftersom det nästan helt saknas samverkan i pedagogiska frågor mellan stadierna och årskurserna. Lärarna beskriver att ansvaret för det kollegiala lärandet läggs på arbetslaget. För lärarna på mellanstadiet får det till följd att samverkan med lärare inom samma ämne blir begränsad. Lärarna på lågstadiet har dock bättre förutsättningarna för samverkan. Eftersom lärarna där är klasslärare och undervisar i samtliga ämnen planeras det mesta i arbetslaget och det finns ett upparbetat samarbete mellan lärarna i de olika årskurserna. Exempelvis har lärarna på lågstadiet gjort en gemensam grovplanering över läsåren för att innehåll i ämnenas kursplaner inte ska tappas bort och för att bidra till att nya lärare ska få lätt att komma in i arbetet. Motsvarande har emellertid inte gjorts i mellanstadiet. Rektorn bekräftar att det finns en skillnad i samverkan mellan låg- och mellanstadiets lärare och säger att även hon ser att det saknas ämnesdidaktiska forum på skolenheten. Det vore också bra om lärarna i högre grad kunde besöka och lära av varandra, uttrycker rektorn.

Gällande jämställdhet visar granskningen att det inte finns ett tillräckligt strategiskt arbete på Lerlyckeskolan, men att personalen däremot arbetar aktivt med likabehandling och att det görs flera enskilda insatser för att främja jämställdhet. På skolan finns en särskild grupp som arbetar med likabehandling och värdegrundsfrågor och det har också genomförts föreläsningar inom området, berättar lärarna. Elever, lärare och företrädare för elevhälsan berättar att de under några år haft ett särskilt HBTQ-tema, och då bland annat behandlat likabehandling utifrån könsidentitet. Enligt intervjuer leder detta arbete till en ökad medvetenhet både hos personalen och eleverna. Det finns också en förväntan från skolledningen att lärarna ska arbeta aktivt med jämställdhet och arbetet följs upp i arbetslagen, berättar en av lärargrupperna. Några lärare ger exempel på hur de själva uppmuntrar lekar som inte är stereotypa, tänker kring litteraturval samt hur man uttrycker sig kopplat till elevernas kön. Både elevhälsan och rektorn beskriver hur de hela tiden försöker ha ett jämställdhetsperspektiv levande i elevhälsoarbetet. Bland annat beskriver de hur de vid den senaste klasskonferensen medvetet diskuterat flickornas situation och rätt till stöd med lärarna. Annars blir det framförallt pojkar som lyfts i stödsammanhang, uttrycker både elevhälsan och rektorn vid intervjuer.

Avseende kvalitetsarbetet visar granskningen att rektorn har ett utvecklat och implementerat system för uppföljning av skolenhetens resultat vilket även används för att utveckla utbildningen. Dock skulle uppföljningen och analysen av undervisningens betydelse för resultaten kunna utvecklas ytterligare. Rektorn har system för uppföljning; värdegrundsarbetet följs upp i trygghetsgruppen och kunskapsresultaten redovisas bland annat i dokumentet "Betygs och resultatanalys 2017/2018". Det finns också resultat redovisade i den verksamhetsredogörelse som skickats till Skolinspektionen inför granskningen. I dokumenten redovisas kunskapsresultaten för skolenheten. Det framkommer att måluppfyllelsen är ganska hög och att skillnaderna mellan könen är små. Dokumenten innehåller också den analys av kunskapsresultaten som genomförts tillsammans med lärarna på skolenheten, liksom utpekade utvecklingsområden, som framförallt handlar om resurser. Dock noterar Skolinspektionen att den del av analysen som handlar om undervisningen är generell och utan tydlig tydlig koppling till specifika resultat i exempelvis olika ämnen eller årskurser. Resonemang kring skillnader mellan könen förs, men enbart utifrån individuella förutsättningar i den aktuella elevgruppen. Av intervju med rektorn framgår att hon vill utveckla uppföljningen. Bland annat uttrycker rektorn att hon tycker det är lätt att följa upp resultat i form av siffror, men att nästa steg i uppföljningen är att följa upp det som ligger bakom siffrorna genom att exempelvis i högre grad delta i undervisningen. Vidare kan analyserna utvecklas för att se eventuella samband mellan exempelvis kränkingsanmälningar, incidentrapporter, stödbehov och frånvarostatistik, uttrycker rektorn. Skolan kan även titta på kränkningar utifrån kön och analysera eventuella mönster och orsaker bakom.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver se till att samverkan mellan lärarna utvecklas så att ett kollegialt lärande kan ske mellan arbetslagen inom skolenheten.

Rektorn ska enligt skollagen som pedagogisk ledare för skolenheten särskilt verka för att verksamheten utvecklas¹. Av läroplanen framgår att den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att verksamheten ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som med det omgivande samhället². Sammantaget innebär detta att rektorn för varje skola måste skapa en organisation där kunskapsöverföring, utveckling och lärande står i centrum. Bland annat är det viktigt att rektorn ger lärarna rätt förutsättningar för att kunna samverka med varandra för att utveckla undervisningen.

Skolinspektionen bedömer att samverkan mellan lärarna och speciellt det kollegiala lärandet behöver utvecklas på Lerlyckeskolan. Trots att det finns goda exempel på hur lärare samarbetar och lär av varandra i vissa av skolans arbetslag omfattar detta inte alla skolans lärare. Bland annat saknas tillräcklig möjlighet för lärarna att utveckla sin undervisning och utbyta erfarenheter ämnesvis. Detta gäller speciellt för lärarna på mellanstadiet.

Utifrån ett generellt perspektiv gällande ledning och organisation i skolor vill Skolinspektionen rekommendera att rektorn vid Lerlyckeskolan därför utvecklar formerna för det kollegiala samarbetet så att det omfattar fler konstellationer. Kollegial samverkan kan ge förutsättningar för lärarna att utveckla sin kompetens och sin medvetenhet i alla de frågor som är väsentliga för att kunna bedriva en undervisning enligt läroplanens krav. För att det kollegiala samarbetet och lärandet ska få effekt på elevers lärande bör elevers lärande sättas i centrum och samarbetet bör inriktas mot mer specifika syften istället för generella sådana. Lärarna bör ha möjlighet att i samverkan också utveckla nya och alternativ upplägg och undervisningsmetoder så att undervisningskulturen inte blir för ”konserverande”.³

¹ kap 2 §§ 9-10 skollagen

² Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Varje skolas utveckling

³ Håkansson & Sundberg (2016) *Utmärkt skolutveckling: Forskning om skolförbättring och måluppfyllelse*, Stockholm: Natur & Kultur s. 105f, 210ff.)

Undervisning

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden 5. Kursplaner med kunskapskrav

Skälen till bedömningen är att undervisningen på Lerlyckeskolan i huvudsak är målfokuserad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Det finns en förutsägbarhet och lektionsstruktur och det framkommer tydligt att lärarnas förväntningar på eleverna i regel är höga. Däremot skulle lärarna behöva bättre förutsättningar för att anpassa sin undervisning så att den möter de skiftande behoven i elevgruppen. Det handlar både om att utveckla metoder för anpassning men också om att ge utrymme för skiftande arbetssätt inom elevgruppen. Framförallt är möjligheterna till utmaningar för elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling begränsade i vissa grupper. Eleverna görs i olika grad delaktiga i utformningen av utbildningen. Det framkommer flera goda exempel på situationer där eleverna görs delaktiga i sitt eget lärande, men däremot är möjligheten till ett mer direkt inflytande begränsat. Det tycks dock finnas en skillnad mellan de yngre eleverna - som i högre grad upplever möjlighet till påverkan - och de äldre eleverna på skolan. Det varierar också mellan lärarna hur eleverna görs delaktiga i utvärderingen av undervisningen.

Granskningen visar att undervisningen på Lerlyckeskolan överlag är välplanerad och varierande och att det finns en tydlig struktur hos de flesta lärare. Vid de lektioner som Skolinspektionen observerar vid granskningen finns exempel på olika typer av uppgifter och arbetsformer, såsom självständigt arbete i bok eller på dator, gemensam reflektion/diskussion, föreläsning eller arbete i smågrupper. Eleverna berättar i intervjun att de tycker undervisningen i lagom omfattning är varierande. Med en genomtänkt struktur och tydliga instruktioner skapas förutsättningar för studiero och vid de flesta lektioner som observerats ser Skolinspektionen exempel på detta, även om lärarna inte använder sig av exakt samma metoder. Av intervjuerna framgår att det finns vissa gemensamma riktlinjer gällande lektionsstruktur, som att bildstöd ska

användas, men att det också finns skillnader beroende på hur exempelvis schemat är lagt eller vad elevgruppen har för behov. Enligt rektorn är det inte bestämt att alla ska göra lika, men att detta är något som diskuteras i personalgruppen.

Av granskningen framgår vidare att lärarna generellt ger eleverna ett aktivt lärarstöd under lektionerna, men att eleverna däremot inte alltid får en undervisning som är anpassad efter deras behov och förutsättningar. Lärarna uttrycker att de generellt har en god kännedom om elevernas individuella kunskapsnivåer, vilket sammanhänger med system för överlämningar och olika tester i kartläggande syfte. Lärare beskriver i intervju hur de anstränger sig för att motivera alla elever och stärka deras självförtroende oavsett om de har svårt eller lätt. Bland annat handlar det, enligt några lärare, om att ge öppna uppgifter och problemlösning utformat för olika nivåer, men också om att en elev som arbetar snabbt i ett ämne som matematik inte bara får jobba vidare utan också erbjuds genomgångar och stöd av sin lärare. Samtidigt uppger lärarna att de inte riktigt har förutsättningar att ge eleverna en anpassad undervisning. De elever som har lätt för sig är det svårast att anpassa för, säger en lärare. Och dessa elever får oftast arbeta med samma uppgifter och material som resten av gruppen trots att det kan finnas behov av annat. Detta beskriver också eleverna vid intervju. I vissa ämnen är läromedlet anpassat, berättar eleverna. Men det är också vanligt att alla elever ska göra samma uppgifter och de som är snabba får hämta en ny uppgift när de blir klara, medan de elever som tycker det är svårt får extra läxa.

Flera lärare beskriver att det är svårt att räcka till, både för de elever som behöver hjälp för att nå ett godkänt resultat och för de som kommit långt i sin kunskapsutveckling. Detta bekräftas av både elevhälsan och rektorn. Elevhälsan säger att lärarna på skolan i olika utsträckning anpassar undervisningen. De ger flera goda exempel på lärare som avgränsar uppgifter, anpassar lärmiljöer och material för att passa eleverna, men ger också exempel på lärare som känner sig splittrade och stressade och anser sig behöva mer resurser i klassrummet för att möta elevernas behov. En problematik som lyfts fram av elevhälsan är att det i lokalerna saknas utrymme för att kunna gå avsides med en grupp elever. För eleverna i mellanstadiet finns inget grupprum. Lärarna använder sig då istället av personalens arbetsrum där det kan finnas för mycket stimuli vilket stör vissa elever, säger elevhälsan. Även rektorn uttrycker att hon är medveten om att det i vissa klasser upplevs vara svåra förutsättningar för individanpassning och säger att detta är något lärarna behöver prata om. Bland annat är det viktigt att identifiera vilka anpassningar som går att göra på gruppnivå och som gynnar alla elever, säger rektorn.

Granskningen visar att lärarna i olika grad arbetar med att göra eleverna delaktiga i undervisningen och sitt eget lärande. Skolinspektionen ser i observationer exempel på

hur lärare på olika sätt använder elevernas förförståelse inom ett ämnesområde som utgångspunkt för det gemensamma lärandet i klassen. Det finns också exempel på lektioner där eleverna uppmuntras att individuellt reflektera över sitt lärande och vad de fått för kunskaper med sig. Lärare som intervjuats beskriver att detta inte alltid är så lätt för eleverna eftersom de behöver redskap för sin delaktighet.

Beträffande mer direkt inflytande över undervisningen och sitt eget lärande ger elever och lärare som intervjuats en varierad bild av hur mycket och på vilket sätt detta sker. Några av de äldre eleverna säger att de ibland får välja vilken bok de vill läsa, eller vilket arbetsblad de ska arbeta med när de blivit klara med en uppgift, men att de utöver detta sällan får vara med och påverka undervisningens planering. Detta bekräftas av lärarna till de eleverna, där en lärare bland annat säger att det ganska sällan händer att eleverna är delaktiga i planeringen av undervisningen. I en intervju med några yngre elever säger eleverna att de "självklart" får vara med och bestämma och några av eleverna ger exempel på hur läraren under den senaste lektionen frågade vad eleverna ville lära sig inom ett nytt område. Det finns inget gemensamt system för utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna och lärarna säger att det inte heller finns ett tydligt uppdrag att de ska göra utvärderingar med eleverna. Lärare beskriver hur de på olika sätt låter eleverna reflektera över hur exempelvis veckan varit, och hur de använder elevernas synpunkter i sin planering. Däremot är det nog inte tydligt för eleverna att de utvärderar och har möjlighet att påverka genom detta, säger lärarna. Eleverna säger att de har gjort utvärderingar av undervisningen, men bara vid vissa tillfällen. Vissa elever har mest gjort muntliga utvärderingar och några av dem säger att de tycker det kan vara svårt att säga vad man tycker direkt till en lärare. De yngre eleverna säger att lärarna ofta frågar dem vad de tycker när de arbetar med något nytt i skolan.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver se till att undervisningen i högre grad anpassas utifrån elevernas individuella behov och förutsättningar. I detta ingår att säkerställa att det i alla grupper finns förutsättningar att ge utmaningar också till de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling.

En central utgångspunkt i skollagen och läroplanen är att undervisningen ska utgå ifrån och anpassas efter de enskilda elevernas olika behov. Enligt skollagen ska alla elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga

utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Även elever som lätt uppnår de krav som minst ska uppnås ska ges förutsättningar att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling⁴. Även i läroplanen anges att lärarna ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenhet och tänkande liksom att läraren ska stärka elevernas vilja att lära och elevernas tilltro till den egna förmågan⁵.

Granskningen visar att individanpassningen behöver utvecklas på Lerlyckeskolan. Trots att det finns goda exempel på hur undervisningens arbetssätt och innehåll anpassas för att passa skiftande behov i elevgruppen upplever inte alla lärare att de har förutsättningar att anpassa på det sätt eleverna behöver. Detta innebär att undervisningen inte alltid kompenserar för de elever som har sämre förutsättningar att nå målen i undervisningen, men också att elever som behöver utmaningar inte alltid får detta. I vissa anseenden tycks organisatoriska faktorer, såsom tillgång till lokaler vara begränsande för lärarna men även lärarnas arbete med att individualisera undervisningen skulle kunna utvecklas ytterligare. I detta har det kollegiala lärandet en viktig roll (se området *Rektorns ledarskap*).

Utifrån ett generellt perspektiv gällande anpassning av undervisningen vill Skolinspektionen poängtera att det är viktigt att tänka på att även elever som behöver stöd behöver bli utmanade i sitt tänkande. Elever som når långt i sin kunskapsutveckling kan också vara gynnade av att få ta del av anpassningar, exempelvis i form av tydlig struktur. Det är också viktigt att framhålla att individualisering inte per automatik ska likställas med individuellt arbete. Utvärderingar visar att en hög andel individuellt arbete snarare får till följd att eleverna blir mindre engagerade i skolarbetet och att de uppnår sämre studieresultat.⁶

Beträffande utmaningar vill Skolinspektionen peka på att det centrala är att lärarna skapar en flexibel undervisning, där alla elever – oavsett var de befinner sig i sin

⁴ 1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen

⁵ Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2. Kunskaper

⁶ Skolverket (2011a) Planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan, Skolverkets allmänna råd, s. 18

kunskapsutveckling – får arbeta med ett utmanande innehåll på lämplig nivå efter deras förutsättningar⁷. En utmanande undervisning innebär att läraren kognitivt utmanar eleverna med uppgifter och aktiviteter, som utvecklar och utmanar deras tänkande. Detta, visar forskningen, främjar och stärker i sin tur elevernas motivation och engagemang i undervisningen.⁸

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skälen för bedömningen är att elevernas lärmiljö på Lerlyckeskolan huvudsakligen präglas av trygghet och studiero. Det finns ett systematiskt arbete för att främja elevernas trivsel och trygghet under hela skoldagen och en medvetenhet om hur tryggheten påverkar lärandet i undervisningen. Genom en aktiv vuxennärvaro under raster kan otrygga situationer snabbt åtgärdas och det finns flera exempel på förebyggande insatser som görs av skolan gemensamt och som också involverar eleverna. Personalen som arbetar i skolan har ett grundat gemensamt synsätt och fokus på dessa frågor. Vidare visar granskningen att de flesta lärarna har effektiva metoder för att skapa lugn och en undervisningsmiljö inriktad på lärande. Detta sker både genom förebyggande arbete och åtgärdande insatser om ordningsproblem uppstår.

⁷ Skolverket (2012b) *Högpresterande elever, höga prestationer och undervisningen*, Rapport 379, Stockholm: Fritzes, s. 51, 54f.

⁸ Nordenbo, S.-E. m.fl. (2008) *Teacher competences and pupil achievement in pre-school and school: A systematic review carried out for The Ministry of Education and Research*, Oslo, Köpenhamn: Danish Clearinghouse for Educational Research, s. 52f; Scheerens, J. m.fl. (2007) *Review and meta-analysis of school and teaching effectiveness*, Enschede: University of Twente, Department of Educational Organization and Management, s. 120ff, 131

Av intervjuerna framgår att det finns ett aktivt arbete för att förebygga otrygghet och utanförskap och att eleverna också känner sig trygga på Lerlyckeskolan. Eleverna säger att de gillar sina raster, beskriver att det alltid finns saker att göra och hur de bjuder in varandra i leken för att ingen ska känna sig ensam eller utanför. Om det någon gång uppstår konflikter är det i regel kring fotbollsplanen, men detta har lärarna hanterat genom en mer aktiv vuxennärvaro berättar eleverna. Det finns alltid en vuxen tillgänglig. Bilden bekräftas även av lärare, elevhälsan och rektorn. Både elevhälsan och rektorn beskriver en stark samsyn bland personalen på skolan gällande hur de ser på eleverna och deras trygghet, som innebär en kultur av gemensamt ansvarstagande för alla elever, oavsett klass eller årskurs. Utanförskap förebyggs genom gemensamma rastaktiviteter som planeras av eleverna samt organiserade kompislekar. Bland förebyggande insatser nämner intervjuade grupper också olika specifika aktiviteter, såsom gemensamhetsdagar, filmfestival, skollopp och HBTQ-dagen. Dessa planeras av en särskild arbetsgrupp. Utöver detta sker insatser på gruppnivå. Exempelvis har lärare och elevhälsa arbetat mot nätkränkningar i årskurs 6. Även elever i andra årskurser berättar att de löpande under terminen pratar i klassen om hur man ska vara mot varandra och beskriver olika metoder för detta. Rektorn uttrycker att detta är ett område som de ständigt har uppmärksamhet på och som bland annat finns på dagordningen vid alla arbetsplatsträffar. Det finns också en arbetsgrupp för likabehandling (se även området *Rektorns ledarskap*).

Beträffande studiero visar granskningen att de flesta lärare har metoder för att säkerställa en bra lärmiljö och att det råder god arbetsro under de flesta lektioner. Vid samtliga lektioner som observerats av Skolinspektionen vid granskningen har ljudvolymen varit låg och eleverna har kunnat arbeta med sina uppgifter, eller lyssna på sina lärare och varandra vid genomgångar och diskussioner. I något fall har oro och prat mellan elever uppstått, främst vid byte av arbetssätt eller uppgift under en lektion. Inspektörerna observerar att de flesta lärare talar lugnt och med låga röster till eleverna. Lärarna använder olika metoder för att upprätthålla studieron och påkalla elevernas uppmärksamhet; någon klappar rytmiskt, en annan håller tyst upp fingrar i luften och ytterligare någon har en liten pingla för att påkalla uppmärksamhet. Både lärare och elever bekräftar att det oftast är god studiero på lektionerna. Lärarna som undervisar de yngre eleverna beskriver hur de redan från första dagen tränar eleverna i hur man ska vara i klassrummet. Flera lärare säger att de involverar eleverna genom att prata med dem om arbetsro och utvärdera kontinuerligt. Vissa elever är extra känsliga och har behov av avskärmning, och för de eleverna finns hörselkåpor och skärmar att låna. Det finns också vissa gemensamma riktlinjer som alla i skolan tillämpar likvärdigt som oftast har ett dämpande och trygghetsskapande syfte. De intervjuade beskriver exempelvis att all personal finns på plats femton minuter före

skolstart varje dag för att kunna möta eleverna och ta emot dem på ett bra sätt. Rektorn säger att detta visat sig viktigt för barnen. Om morgonen inte varit bra, är det viktigt att personalen fångar upp funderingar, missförhållanden och oro som någon elev bär på innan skoldagen startar på allvar.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skälen till bedömningen är att det saknas ett gemensamt bedömningsarbete mellan lärarna i skolenheten. Det saknas organiserade forum där bedömnings- och betygsfrågor diskuteras mellan lärare så att bedömningar kan kalibreras ur likvärdighetssynpunkt. I de fall bedömningar diskuteras mellan lärarna är det framförallt på lärarnas egna initiativ i arbetslagen, men däremot sker ingen systematisk bedömningsdiskussion mellan lärarna i samma ämnen. Vidare framgår av granskningen att rektorn endast gör en mycket begränsad uppföljning av lärarnas arbete med bedömning och betygssättning. Exempelvis saknas uppföljning av skillnaden mellan resultat i de nationella ämnesproven och elevers betyg i det systematiska kvalitetsarbetet, trots att den nationella statistiken visar att det är fler elever som får ett lägre betyg än resultatet i provet jämfört med riket i övrigt. Det skulle därmed kunna vara relevant att göra sådana analyser.

Granskningen visar att det saknas organiserad samverkan gällande bedömning och betygssättning på Lerlyckeskolan. Detta sammanhänger till viss del med att det saknas forum för lärarnas samverkan i stort, se vidare ovan under området *Rektorns ledarskap*. Vid intervju med de lärare som undervisar de äldre eleverna, bland annat årskurs 6 där betyg sätts, berättar lärarna att de inte har några egentliga samtal om hur de ska bedöma enskilda elevers kunskaper. Varje lärare sköter bedömningen i sitt ämne på egen hand, säger lärarna. Några uttrycker dock att de pratar med kollegor i andra ämnen om de är osäkra kring en viss elev. Enligt lärarna sker detta i så fall informellt inom arbetslaget. Lärarna för de äldre eleverna uttrycker att de skulle behöva mer bedömningssamverkan på skolan och att det kan vara svårt att tolka kunskapskraven. Det sker inte heller någon samverkan med andra skolor. Detta bekräftar även rektorn och lärarna som undervisar de yngre eleverna. Däremot har lärarna i årskurserna 1-3 en viss bedömningssamverkan sinsemellan. Lärarna ger

exempel på att en av dem tar hand om bedömningsstöden gällande samtliga elever i en årskurs. Det finns också bedömningsfrågor på agendan i deras möten. Beträffande de nationella ämnesproven förekommer ingen organiserad samrättning, varken inom stadsdelen eller på skolan. Var och en rättar sina egna elevers nationella prov, säger rektorn.

Intervjuer och dokumentation visar vidare att rektorn endast gjort en mycket begränsad uppföljning av lärarnas bedömning och betygssättning. Lärare säger att de tror att rektorn litar på att de gör rättvisa och likvärdiga bedömningar och därför inte ser något skäl att ifrågasätta bedömningarna. Rektorn medger att hon inte gjort någon regelrätt uppföljning av lärarnas bedömningar, men att det förekommit att hon exempelvis suttit med i lärares diskussioner. Hon beskriver vidare att detta är något de behöver utveckla på skolan. Skolinspektionen har inför granskningen tagit del av dokumentation av skolenhetens systematiska kvalitetsarbete. I dessa dokument återfinns en rad resultat och analyser, men inga av dem behandlar skolenhetens arbete med likvärdig bedömning och betygsättning. Exempelvis finns ingen analys av skillnaden mellan resultaten i de nationella ämnesproven och de betyg som sätts. Av den senaste nationella statistiken framgår exempelvis att den genomsnittliga betygspoängen var något lägre i Lerlyckeskolan än i riket som helhet i de flesta ämnen. Samtidigt var de genomsnittliga resultaten i de nationella ämnesproven generellt högre.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver se till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar och ge lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.

Likvärdighet är en viktig princip i skollagen och det anges i lagen att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var den anordnas⁹. I läroplanen beskrivs hur lärarna ska arbeta vid betygsättning. Bland annat framgår att

⁹ 1 kap. 9 § skollagen

lärarna allsidigt ska utvärdera varje elevs kunskapsutveckling utifrån kursplanernas krav och utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper¹⁰. Rektorn har ett ansvar för att ge förutsättningar till lärarna att kvalitetssäkra sin egen bedömning i syfte att verka för likvärdighet¹¹. Av läroplanen framgår även att lärarna i samverkan ska utbyta kunskaper och erfarenheter.

I Lerlyckeskolan sker endast sporadisk samverkan mellan lärarna i bedömningen av elevernas kunskaper. Det finns inte heller något organiserat samarbete vid betygssättning. Att lärarna på eget initiativ diskuterar enskilda elevers måluppfyllelse är inte tillräckligt och Skolinspektionen bedömer därför att det är nödvändigt att en mer systematisk och organiserad sambedömning kommer till stånd för att säkerställa en likvärdighet inom skolan.

Utifrån ett generellt perspektiv gällande bedömningsarbete i skolor vill Skolinspektionen rekommendera att rektorn vid Lerlyckeskolan ser till att lärarna regelbundet ges möjlighet att diskutera och analysera hur de bedömer elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven. Bedömning och betygssättning är en komplex praktik och kräver att lärare inte lämnas ensamma i arbetet¹².

Likvärdighetsdiskussioner kan med fördel föras i arbetslagen mellan lärarna, men för att ytterligare öka kvalitén i ett sådant arbete kan även utbyte ske mellan olika skolor. Detta kan vara extra behövt i skolor, som liksom Lerlyckeskolan, har få lärare i varje ämne. Sådana diskussioner och analyser kan bidra till att lärare utvecklar sina bedömarförmågor och förtrogenhet med kunskapskraven. Även om det inte är belagt i forskning att sambedömning automatiskt leder till ökad likvärdighet, visar forskning att den samsyn som kan uppstå till följd av sambedömning till stor del beror på att lärares olika sätt att uppfatta kriterier och kravnivåer blir synliggjorda¹³.

¹⁰ Lgr 11, 2.7 Bedömning och betygssättning

¹¹ Lgr 11, 2.5 Övergång och samverkan

¹² Skolverket (2016) *Betygsskalan och betygen B och D, Stödmaterial, Reviderad version*, Stockholm

¹³ Skolinspektionen (2014) *Uppenbar risk för felaktiga betyg: En kortrapport om likvärdighet och kvalitet i skolors betygssättning*, Stockholm: Skolinspektionen, s 6

På Skolinspektionens vägnar

X Helena Boëthius

Enhetschef
Signerat av: Helena Boëthius

X Frida Eek

Föredragande/Utredare
Signerat av: Frida Eek

I handläggningen av ärendet har även utredare Matilda Yvede medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 10 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektor leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 7 november 2018 och den 8 november 2018.

Lerlyckeskolan är en kommunal grundskola i Göteborgs kommun med verksamhet i förskoleklass och grundskolans årskurser 1-6. Skolan är belägen i stadsdelen Lundby. Totalt har skolan 335 elever, varav 51 går i förskoleklass. Skolan är organiserad med årskursvisa arbetslag och leds av en rektor. Som stöd i ledningsarbetet har rektorn en biträdande rektor.

Av de uppgifter som huvudmannen skickat inför granskningen framgår att det 88 procent av flickorna och 91 procent av pojkarna bedömdes nå kunskapskraven avseende läsförståelse vid slutet av årskurs 1 våren 2018. I årskurs 3 var det 88 procent av flickorna och 87 procent av pojkarna som bedömdes nå kunskapskraven i svenska våren 2018. I matematik var motsvarande siffror 96 procent av flickorna och 100 procent av pojkarna. Ungefär motsvarande resultat uppnåddes även i de naturorienterande och de samhällsorienterande ämnena.

Av huvudmannens uppgifter framgår att det var 85 procent av eleverna i årskurs 6 som hade betyg i samtliga ämnen 2018. Beträffande årskurs 6 visar den nationella uppföljningsstatistiken att den genomsnittliga betygspoängen var något lägre i Lerlyckeskolan än i riket som helhet i samtliga ämnen utom i idrott och hälsa, matematik, religionskunskap och samhällskunskap, där den var lika hög eller högre. Samtidigt var de genomsnittliga resultaten i de nationella ämnesproven generellt högre på Lerlyckeskolan än i riket. Genomgående är således andelen elever som fått ett lägre terminsbetyg jämfört med provbetyget tydligt större än vad som är genomsnittligt i riket.